

**Projekat izgradnje kapaciteta za
efektivan nadzor revizije**

Podgorica, 20. oktobar 2017. godine

Ključni koraci

- 2007. godina - Izvještaj o poštovanju standarda i propisa u Crnoj Gori (ROSC) - Svjetska banka
- 24. juna 2014. godine - Kao kandidat za članstvo u EU, Crna Gora je uspješno otvorila pregovore u poglavlju 32- Finansijska kontrola
- Avgust 2014 - Potpisivanje ugovora sa Svjetskom bankom

Cilj projekta: Pomoć Vladi Crne Gore u uspostavljanju sistema javnog nadzora i obezbjeđenja kvaliteta za obavljanja funkcije revizije u Crnoj Gori.

Projekat izgradnje kapaciteta za efektivan nadzor revizije

Komponente projekta

Komponenta 1:

Uspostavljanje efikasnog sistema nadzora revizije i razvijanje kapaciteta Ministarstva finansija u kreiranju politike finansijskog izvještavanja.

Komponenta 2:

Izgradnja kapaciteta za razvoj revizorske profesije u Crnoj Gori.

The logo for Deloitte, featuring the word "Deloitte" in a bold, black, sans-serif font, followed by a small green dot.

Komponenta 1

Uspostavljanje tijela za javni nadzor u Crnoj Gori

Struktura i smjernice javnog nadzora revizije

Razvoj kapaciteta javnog nadzora

Osmišljavanje Programa za pregled osiguranja kvaliteta („QARP“) za statutarnu reviziju u Crnoj Gori

Priprema Metodologije osiguranja kvaliteta

Obuka i mentorstvo za Inspektore za osiguranje kvaliteta

Podrška usklađivanju zakona o finansijskom izvještavanju sa Direktivama EU

Razvoj sistema za praćenje institucionalnog rada u korporativnom finansijskom izvještavanju

Podrška MF u utvrđivanju odredbi regulative iz oblasti računovodstvenog obrazovanja

**Specifični ciljevi
komponente 1:**

Komponenta 1

Prioriteti – komponenta 1

- Izvještaj o ocjeni trenutne faze razvoja javnog nadzora
- Ocjena usklađenosti Zakona o računovodstvu i reviziji sa direktivama EU
- Obuka za imenovane članove za javni nadzor
- Priručnik za inspektore za kontrolu kvaliteta
- Razjašnjavanja propisa za računovodstveno obrazovanje
- Javni događaj na kojem su učesnici upoznati sa novim sistemom javnog nadzora i osiguranja kvaliteta

Komponenta 1 (nastavak)

Rezultati:

Izveštaj o procjeni trenutnog statusa razvoja nadzora javne revizije sa preporukama

- plan projekta;
- metodologija i
- prioriteti u uspostavljanju nadzora revizije.

Komentari za usklađivanje Zakona o računovodstvu i Zakona o reviziji sa Direktivama EU

- do početka projekta u CG bio važeći zajednički Zakon o računovodstvu i reviziji nije bio u potpunosti usklađen sa Direktivama EU;
- formirana je radna grupa u okviru Ministarstva finansija za izradu Nacrta dva zakona
 - odvojeno Zakona o računovodstvu i odvojeno Zakona o reviziji;
- output - komentari konsultanta na predložene Nacrte koje je dalje MF CG sagledavalo pri predlaganju konačnog Nacrta Zakona.

Odluka o osnivanju Tijela za nadzor revizije

Odlukom se reguliše:

- osnivanje tijela za javni nadzor;
- članovi;
- imenovanje članova;
- Naknade;
- početak rada.

Studijska posjeta predstavnika MF - Hrvatska

- posjeta je organizovana 22. i 23. februara 2016. godine u Zagrebu;
- 5 učesnika od strane MF CG;
- sastanci sa predstavnicima Komiteta za javni nadzor Hrvatske, MF HR i Komore revizora HR;
- Svrha posjete - upoznavanje sa radom navedenih organa kao i upoznavanje sa praktičnim problemima sa kojima su se u svom poslovanju oni susretali i načinima na koji su ih prevazilazili.

Komponenta 1 (nastavak)

Rezultati:

Poslovnik o radu

- Opšti principi rada;
- Način održavanja sastanaka i učešće na sastancima uz učešće trećih lica na sastancima;
- Način glasanja;
- Povjerljivost;
- Nadležnosti;
- Međunarodna saradnja;
- Podrška udruženja struke;
- Dijeljenje podataka sa udruženjem struke;
- Godišnji program rada i godišnji izvještaj.

Priručnik za informisanje imenovanih članova Odbora

- postavlja procedure koje su usvojene za Procjenu kvaliteta revizije;
- Prati broj radnih programa koje koriste procjenjivači;
- programom Procjene kvaliteta revizije koji pokriva AOM-ov (Audit oversight of MNE) pregled revizora koji su aktivni u javnoj praksi;
- primarno pokriva reviziju, međutim takođe je primjenljiv na procjenu drugih profesionalnih usluga.

Treninzi i radionice za članove odjeljenja za nadzor revizije

- treninge su održali konsultanti - stručnjaci za ovu oblast iz AARC-a;
- Treninzi su pažljivo formirani na osnovu profila učesnika;
- tri interval održavanja treninga.

Study Tour which will cover the topic of public oversight with participants from Public Oversight Authority and MoF

- studijska posjeta sa temom razvoja javnog nadzora revizije i sagledavanja najbolje prakse za njegovo funkcionisanje;
- održana u Berlinu od 19. do 22. jula;
- posjeti je prisustvovalo 15 predstavnika MF CG.

Komponenta 1 (nastavak)

Rezultati:

Quality Assurance Review Program for Montenegro, based on IFAC SMO-1

- Strateški plan kao smjernice za programe i aktivnosti nadzora u narednih pet godina;
- strateški plan - ciljeve, svrhe i strategije za ostvarenje misije koja se odnosi na zaštitu javnog interesa u kontekstu finansijskog izvještavanja kontinuiranim doprinosom jačanju revizorske profesije;
- Ciljevi: efikasan nadzor, konstruktivni uticaj, posvećenost eksperata.

Monitoring indikatori i matrica CFR

CFR monitoring:

- Indikatori;
- matrica za praćenje implementacije CFR reformi;
- preporučene mjere;
- odgovorne entitete;
- vremenski okvir.

Metodologija i uputstva za inspektore osiguranja kvaliteta

- MSKK;
- trajnim dosijeom;
- tekućim revizijskim dosijeom;
- radnim dokumentima;
- procedurama procjene rizika;
- gotovinom;
- potraživanjima;
- zalihama;
- nekretninama;
- postrojenjima i opremom;
- nematerijalnom imovinom;
- ostalim sredstvima;
- dugovanjima;
- dugoročnim zajmovima;
- ostalim obavezama iz poslovanja;
- kapitalom i
- prihodima i rashodima.

Izveštaj o uputstvima i smjernicama za min RM i RP

- Odgovornost rukovodstva društva za reviziju za sistem kontrole kvaliteta
 - nadzor;
- Prihvatanje klijenta i angažmana;
- Planiranje revizije;
- Razumijevanje klijenta revizije i njegovog okruženje;
- Materijalnost;
- Identifikovanje i procjena rizika materijalno pogrešnog iskaza;
- Razumijevanje internih kontrola klijenta revizije;
- Razmatranje načela stalnosti poslovanja;
- Revizor ispituje prikladnost;
- Revizorsko uzorkovanje;
- Revizorski odgovor na procijenjene rizike;
- Transakcije sa povezanim stranama;
- Pregled Napomena uz finansijske iskaze;
- Konsultacije u okviru revizorskog angažovanja;
- Revizorski dokaz;
- Kompletiranje i završetak revizije;
- Proces kontrole kvaliteta revizije;
- Revizorska dokumentacija i sačinjavanje konačnog revizorskog dosijea;
- Saopštavanje značajnih nalaza revizije i uočenih značajnih nedostataka u internoj kontroli upravi klijenta revizije;
- Izveštaj o reviziji finansijskih iskaza;
- Obaveznost dokumentovanja.

KOMPONENTA 1 (nastavak)

Rezultati:

Smjernice i regulative za zaštitu korisnika

- opis okvira kompetencija;
- objašnjava fundamentalne elemente djelotvornog okvira kompetencija za obrazovanje u oblasti računovodstva (univerzitetski i profesionalnom nivo);
- ukazuje na relevantne međunarodne profesionalne standarde i regulatorne zahtjeve za računovodstvenim obrazovanjem;
- polazište i smjernica za dalje istraživanje profesionalnih standarda i najbolje prakse u računovodstvenom obrazovanju.

Dissemination workshop

- Održana je i radionica sa temom „Competency framework for accounting education“;

Public outreach event

- Projekat svečano završen Public outreach event-om - 28. i 29. jula (Regional Audit Oversight Conference).

Komponenta 2

Usvajanje i implementacija međunarodnih standarda profesije od strane ISRCG-a i usklađenost profesije sa ovim standardima

Uspostavljanju istražnih i disciplinskih postupaka unutar ISRCG, usklađenih sa međunarodnim tehničkim, profesionalnim i etičkim standardima i preduslovima

Ispunjavanje svih preduslova za ISRCG za međunarodno priznanje kroz članstvo u IFAC

Uspostavljanje izmijenjenih organizacionih procedura upravljanja u ISRCG-u

Razvoj adekvatnih poslovnih modela za ISRCG i identifikacija specifičnih dugoročnih, srednjoročnih i kratkoročnih aktivnosti potrebnih za postizanje održivosti

Uspostavljanje profesionalne podrške ISRCG-u za članstvo u IFAC

Poboljšanje profesionalnih programa edukacije kako za sadašnje tako i za buduće generacije računovođa i revizora i uvođenje osiguranja kvaliteta za članove

Poboljšanje procesa KPE za revizore, kroz treninge i radionice sa novim programskim i edukativnim materijalima

Specifični ciljevi komponente 2:

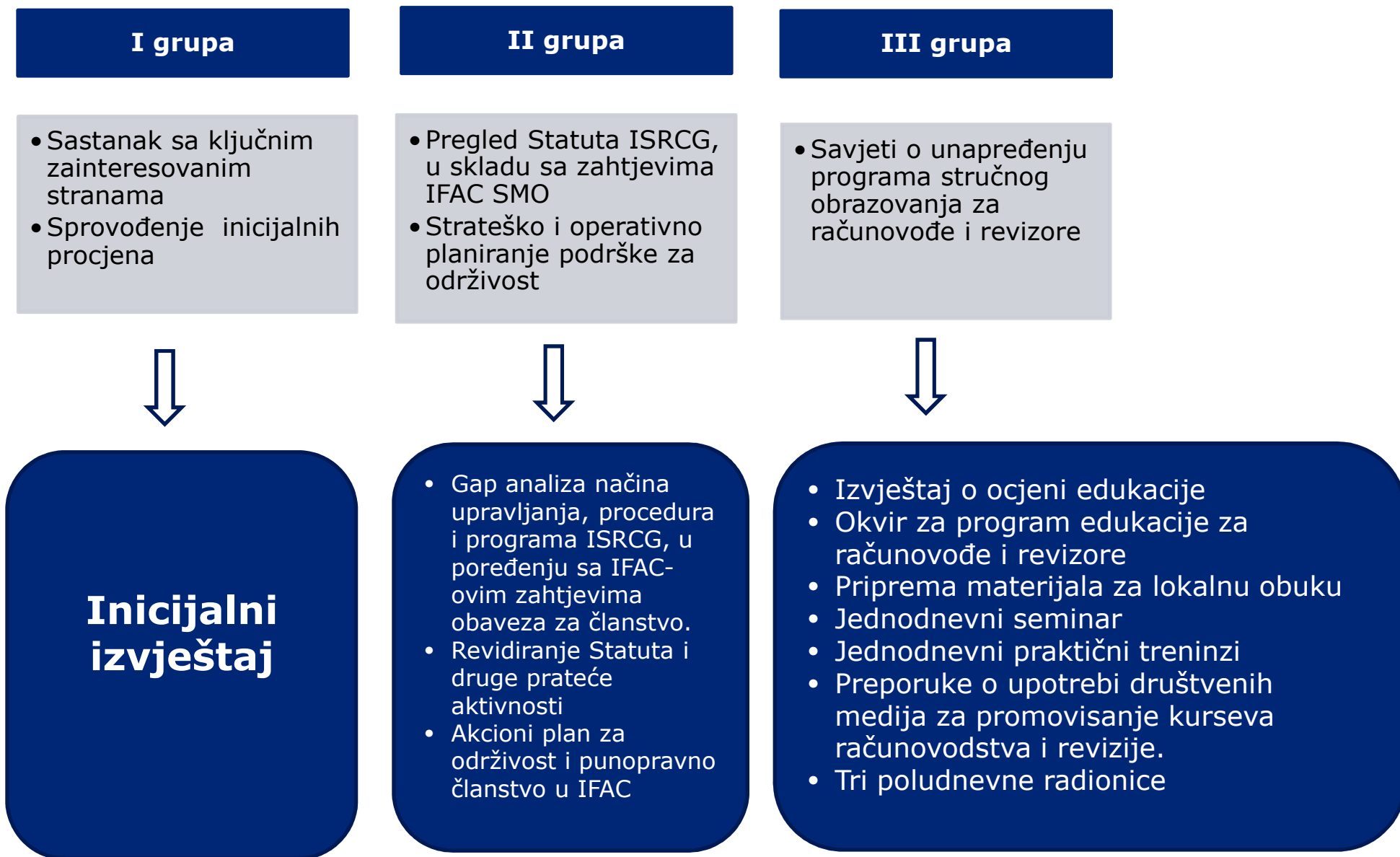
Komponenta 2 (nastavak)

U okviru druge komponente, akcenat je bio na:

- Tehničkoj podršci u cilju revidiranja Statuta i pravilnika ISRCG-a;
- Tehničkoj pomoći za razvoj poslovnog modela za dugoročno strateško planiranje i operativnu podršku za održivost ISRCG-a;
- Tehničkoj pomoći za razvoj smjernica za nadograđivanje programa profesionalne edukacije računovođa i revizora.

U okviru druge komponente, sprovedene su tri grupe aktivnosti

Komponenta 2

Rezultati:

Gap analiza upravljanje procedure programi ISRCG poređenje sa IFAC

- **Svrha** - upoznavanje ISRCG sa nedostacima tekućeg stanja u odnosu na aktuelne zahtjeve (IFAC)-a i dobre međunarodne prakse;
- Odrednice uključuju Međunarodne standarde revizije (ISA), Etički kodeks za profesionalne računovođe, Međunarodne standarde edukacije (IES) i Zahtjeve za obaveze članstva (SMOs).

Akcioni plan za održivost i punopravno članstvo u IFAC

- **Svrha** - razvoj samoodrživosti za ISRCG kroz povećane potrebe za sertifikacijom u oblasti računovodstva, uključujući saradnju i podršku sa ciljem za međunarodnim priznanjem ISRCG kvalifikacija;
- plan podržava ISRCG u razvoju srednjoročnih akcionih planova za buduće aktivnosti organizacije i u ostvarivanju cilja ka punopravnom članstvu u IFAC-u;
- ISRCG suočava se sa brojnim izazovima bez obzira na njegov uspjeh u ostvarivanju članstva u IFAC-u.

Report on the evaluation of education

Svrha programa - procjena da li su buduće računovođe postigle odgovarajući nivo profesionalne stručnosti,

Trening materijal

- Priručnik za MSFI+ primjeri;
- Priručnik za MSR + primjeri;
- Priručnik o porezima i zakonima + primjeri;
- Priručnik za KPE sa dogovorenim primjerima;

Komponenta 2 (nastavak)

Rezultati:

Seminari, treninzi i ostali događaji

- Jednodnevni seminar;
- Javni događaj za relevantne predstavnike profesionalnih tijela revizora, računovođa kao i za predstavnike univerziteta;
- Aktivnosti - održane na Kongresu koji je organizovao ISRCG u oktobru 2015. godine.

Preporuke za upotrebu društvenih mreža za promovisanje obuka iz oblasti računovodstva i revizije

- ISRCG da konstantno prati aktuelne trendove koristeći najbolje marketinške alate koji mu stoje na raspolaganju, u cilju promovisanja profesije;

Deloitte se odnosi na jedno ili više lica Deloitte Touche Tohmatsu Limited (DTTL), koje predstavlja pravno lice osnovano u skladu sa pravom Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Severne Irske (izvorno „UK private company limited by guarantee“), i mrežu njegovih članova, od kojih je svaki zaseban i samostalan pravni subjekt. DTTL (koji se naziva i „Deloitte Global“) ne pruža usluge klijentima. Detaljniji opis pravne strukture Deloitte Touche Tohmatsu Limited i njegovih društava članova možete naći na veb-stranici: www2.deloitte.com/rs/sr/o-nama.

Deloitte pruža usluge revizije, poslovnog, finansijskog, poreskog i pravnog konsaltinga, i konsaltinga u upravljanju rizicima javnim i privatnim preduzećima različitih delatnosti. Deloitte pruža podršku najvećim kompanijama na svetu (četiri od pet kompanija sa liste Fortune Global 500®) u rešavanju najkompleksnijih poslovnih izazova putem globalno povezane mreže društava članova u više od 150 zemalja sveta. Da biste saznali više o tome na koji način približno 263 900 Deloitte-ovih stručnjaka doprinosi ne samo uspehu klijenata, već i celokupne zajednice, pratite nas na Facebook-u, LinkedIn-u i Twitter-u.

U Republici Crnoj Gori usluge pruža Deloitte d.o.o. Podgorica (u daljem tekstu „Deloitte Crna Gora“), koje je društvo član Deloitte Central Europe Holdings Limited. Deloitte Crna Gora je jedna od vodećih kompanija za pružanje profesionalnih usluga iz oblasti revizije, poreskog, poslovnog, finansijskog i konsaltinga u upravljanju rizicima u Crnoj Gori.